

BIBLIOTHECA NATIONALIS HUNGARIAE

Az Országos Széchényi Könyvtár Fenntarthatósági Terve

Készült:

Budapest, 2009. január 14.

TARTALOM

PREAMBULUM	3
HELYZETFELMÉRÉS.....	4
I. KÖRNYEZETTUDATOS MENEDZSMENT ÉS TERVEZÉS	5
I./A Környezeti menedzsment eszközök.....	5
Fenntarthatósági-oktatási felelős és munkacsoport kijelölése munkatársai közül.....	5
A Fenntarthatósági Terv összeállítása, aktualizálása	5
Környezetvédelmi programjának felülvizsgálata és megvalósításának dokumentálása	5
A szervezet rendszeres környezeti teljesítményértékelésének bevezetése.....	5
A fenntarthatósággal kapcsolatos tudásmegosztások	6
Fenntarthatósággal kapcsolatos adatok közzététele.....	6
I./B Fenntartható fejlődést szolgáló tervezési eljárások.....	6
A környezetvédelmi szempontból előnyösebb termékek előnyben részesítése	6
Az energia- és vízfelhasználás csökkentése.....	6
Hulladékgazdálkodás	7
A veszélyes hulladék kezelése	7
Beszerzések	7
II. FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉST SZOLGÁLÓ MEGVALÓSÍTÁS ÉS FENNTARTÁS	7
II./B Jó környezeti és egészségi állapot megőrzése	7
Gépkocsi-használat csökkentése	7
II./C Társadalmi felelősségvállalás	7
Gépkocsi-használat helyett a tömegközlekedés preferálása a munkavállalók esetén.....	7
Olvasóknak nyújtott szolgáltatások	8

PREAMBULUM

Az intézmények működésük és szolgáltatásaik révén felelősek alkalmazottaikért, szolgáltatásaik használóiért és partnereikért, tágabb értelemben a társadalmi és környezeti folyamatok befolyásolásáért. Ez a felelősség különösen fontos a nemzeti intézmények esetén, hiszen példaértékű lehet mind hazai, mind nemzetközi tekintetben. Ennek érdekében olyan intézményi stratégiák kialakítására van szükség, amelyek a környezeti és társadalmi felelősséget erősítik. A jogi szabályozások betartásán túl a fenntartható fejlődést biztosító fejlesztések hozzájárulnak az intézmény versenyképességéhez, jobb eredmény érhető el a szolgáltatások minden szintjén, előnyösen befolyásolják a vezetés gyakorlati lépéseit, javítják a munkakörülményeket, az intézmény partnereivel való kapcsolatait, valamint csökkentik az egészségügyi és biztonsági kockázatokat. A fenntartható fejlődés koncepciójának beépítése az intézmény stratégiájába pozitívan befolyásolja az intézmény arculatát, valamint pozitívan hat a gazdaság, a kultúra, a művelődés és a tudomány többi szereplőjére.

Fenntarthatónak tekinthető az a fejlesztés, amely a jövő generációk érdekeinek és életminőségének védelmét szem előtt tartva, tekintettel van a természeti és társadalmi erőforrásokra, beleértve a természeti értékeket, területeket, tájakat, a biológiai sokféleséget és a humán tőkét is.

A fenntarthatóság érdekében az Országos Széchényi Könyvtár, mint felelős gazdálkodó szervezet – összhangban az európai uniós elvekkel és a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégiával – nagy hangsúlyt fektet a környezettudatos intézményi működés kialakítására és ennek fenntartására. A Fenntarthatósági Tervvel az intézmény vállalja, hogy működésében a fenntarthatósági szempontokat lehetőségeihez mérten figyelembe veszi és érvényesíti. A Fenntarthatósági Terv irányelveket tartalmaz, amelyek alapján az intézmény környezetvédelmi programjait kidolgozza és végrehajtja.

HELYZETFELMÉRÉS (2008. december)

Fenntarthatósági indikátorok

• Vízfelhasználás

2007-ben összesen: .....12.342 m³
átlagos havi: 2008. szeptember:.....537 m³

• Villamos-energia felhasználás

2007-ben: ..... 2.172.060 kWó
átlagos havi: 2008. szeptember:..... 184.280 kWó

• Távhőenergia felhasználás

2007-ben: ..... 7.785 GJ
átlagos havi: 2008. szeptember:..... 158 GJ

• Üvegházhatású anyagok kibocsátásának mértéke

(CO₂e) [t/év]

nincs

• Ártalmatlanításra kerülő hulladék mértéke

(ártalmatlanításra kerülő hulladék [t] / összes hulladék mennyisége [t])

39,76 t

• A kistérségben élők foglalkoztatottságának mértéke

357 fő (budapestiek)

I. KÖRNYEZETTUDATOS MENEDZSMENT ÉS TERVEZÉS

Az OSZK vezetése elkötelezettséget vállal a fenntarthatósági szempontok figyelembevételére az intézmény költséghatékony és környezettudatos működése érdekében. Erőfeszítéseket tesz a környezeti erőforrások felhasználásának csökkentésére, eszközbeszerzései, szolgáltatásai kialakítása során mérlegeli a fenntarthatóság szempontjait. Ösztönzi dolgozóit a környezettudatos magatartás követésére, és biztosítja ennek feltételeit.

I./A Környezeti menedzsment eszközök

Fenntarthatósági-oktatási felelős és munkacsoport kijelölése munkatársai közül

A fenntarthatósági felelőst az intézmény főigazgatója jelöli ki. A felelős munkaköri leírásában szerepel a feladatkör.

A fenntarthatósági munkacsoport tagjai önkéntesen dolgoznak, javaslataikkal és munkájukkal segítik a fenntarthatósági felelőst. A munkacsoport szoros kapcsolatot tart a vezetőséggel. Tagjait a főigazgató hivatalosan is megbízza a feladattal.

A fenntarthatósági felelős feladata:

- a fenntarthatósági munkacsoport irányítása.

A fenntarthatósági munkacsoport feladatköre:

- az intézmény fenntarthatósági programjainak kidolgozása,
- a dolgozók tájékoztatása
- környezetvédelmi oktatások tartása,
- auditok lefolytatása,
- konkrét javaslatok összeállítása az intézmény vezetősége számára.

A Fenntarthatósági Terv összeállítása, aktualizálása

Az OSZK fenntarthatósági önkéntesekből álló munkacsoportja 2008 végén összeállítja és megvitatja a jelen Fenntarthatósági Tervet, amelyet 2009 elején az intézmény igazgatótanácsa elé terjeszt elfogadásra. Amennyiben a Fenntarthatósági Terv módosítására szükség van, a munkacsoport előterjesztést nyújt be a vezetőség számára.

Környezetvédelmi programjának felülvizsgálata és megvalósításának dokumentálása

Az OSZK létrejövő fenntarthatósági munkacsoportja kidolgozza az OSZK fenntarthatósági programját, amelyet az igazgatósága elé terjeszt megvitatásra. A fenntarthatósági program megvalósulását folyamatosan figyelemmel kíséri, mutatóit évente felülvizsgálja.

A szervezet rendszeres környezeti teljesítményértékelésének bevezetése

A fenntarthatósági felelős koordinálásával a jelen Fenntarthatósági Terv részelemeinek pontosításával 2009. február 28-ig fenntarthatósági értékelési táblát dolgoz ki, amely alapja lesz az éves fenntarthatósági értékelésnek és jelentésnek. A munkacsoport az éves fenntartható-

sági jelentést első ízben a 2009. év első negyedévében tárgyalja meg. Minden azt követő év első félévében az Országos Széchényi Könyvtár fenntarthatósági munkacsoportja ajánlásait az intézmény igazgatótanácsa megvitatja és értékeli, az ajánlásokat figyelembe veszi az intézmény költségvetésének elfogadásakor. Az intézmény vezetősége ösztönzi az egyes osztályokat, hogy munkatervük megalkotásában vegyék figyelembe az intézmény fenntarthatósági programját.

A fenntarthatósággal kapcsolatos tudásmegosztások

Az Országos Széchényi Könyvtár fenntarthatósági munkacsoportja vállalja a felelősséget, a rendezvények lebonyolításáért, a közönségszolgálatért, a képzésekért, az informatikáért, valamint a monitoringért és a kommunikációért felelős munkatársak pedig valamennyien részt vesznek a fenntarthatósággal kapcsolatos tudásmegosztásban. Részvételüket a fenntarthatóság felelős koordinálja és összesíti. A tudásmegosztásokat a munkacsoport dokumentálja, oktatási jegyzőkönyvvel és jelenléti ívvel igazolja a részvételt.

Fenntarthatósággal kapcsolatos adatok közzététele

Az Országos Széchényi Könyvtár a Fenntarthatóság Tervének fenntarthatóság értékelési tábláját 2009. február 28-ig, a fenntarthatóság táblában szereplő adatszerű jellemzőket évente ellenőrzi, valamint az éves fenntarthatóság értékelést minden év március 15-ig a <http://www.oszk.hu> honlapján rendszeresen közzéteszi.

Az intézmény arculatában, stratégiájában, üzeneteiben megjeleníti a környezettudatos szempontokat.

A termék- és szolgáltatásfejlesztés előzetes, fenntarthatóság-szempontrú elemzése és az eredmények figyelembevétele

Az OSZK szolgáltatásai, szervezett programjai, és képzései kidolgozása során, illetve kiadványai megjelentetésében figyelembe veszi a jelen Fenntarthatósági Terv szempontjait.

A fenntarthatósági munkacsoport új szolgáltatások esetén biztosítja a jelen Fenntarthatósági Terv szempontjait előzetesen érvényesítését, és ellenőrizni fogja e szempontok betartását.

I./B Fenntartható fejlődést szolgáló tervezési eljárások

A környezetvédelmi szempontból előnyösebb termékek előnyben részesítése

Az OSZK épületének működtetése és pályázati projektjei megvalósítása során törekszik a kombinált, valamint az anyag- és energia-takarékos irodatechnikai készülékek beszerzésére és alkalmazására. Ennek megfelelően a személyi számítógépek, monitorok, nyomtatók, lap-olvasók, faxok, másológépek, projektorok beszerzésekor az energiafogyasztás fontos szempont lesz, és vizsgálni fogja a berendezés anyagösszetételét, a kétoldalas nyomtatás, az újrapapír használhatóságát, és stand-by üzemmód szempontjait is.

Az energia- és vízfelhasználás csökkentése

Az OSZK törekedni fog arra, hogy az éves energia- és vízfelhasználását folyamatosan csökkentse. Ennek megfelelően ösztönzi dolgozóit a környezettudatos magatartás betartására. Lehetőségeihez mérten olyan eszközöket alkalmaz, amelyek energia- és víztakarékosak.

Hulladékgazdálkodás

Az OSZK a hulladékgazdálkodás terén törekszik a hasznosításra átadott hulladék mennyiségének növelésére, illetve az összes keletkezett hulladék mennyiségének csökkentésére. Az intézmény területén lehetőséget biztosít a szelektív hulladékgyűjtésre és ösztönzi dolgozóit, hogy ennek szabályait betartsák. Ennek érdekében papír- és hulladék-kímélő adatkezelési technológiákat preferál.

A veszélyes hulladék kezelése

Az intézményben a veszélyes hulladékok gyűjtése megoldott, tárolásuk típusonként elkülönítetten történik. A számítógépes alkatrészek, a vegyszerek és egyéb veszélyes hulladékok elszállítása szabályozott keretek között folyik.

Beszerezések

Az OSZK beszerzései során igyekszik előnyben részesíteni a környezeti menedzsment rendszerrel rendelkező, illetve a helyi beszállítókat.

II. FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉST SZOLGÁLÓ MEGVALÓSÍTÁS ÉS FENNTARTÁS

II./B Jó környezeti és egészségi állapot megőrzése

Gépkocsi-használat csökkentése

Az OSZK törekedni fog a gépkocsi-használat csökkentésére. Amennyiben lehetséges, a partnerekkel videókonferenciákat szervez, illetve előnyben részesíti az online kommunikációs lehetőségek használatát (Skype).

Egészségmegőrző munkahelyi feltételek javítása érdekében a jogszabályi előírásokon felül munkaegészségügyi és –biztonsági tárgyi eszköz beszerzés

Az OSZK irodáinak berendezésében az egészségmegőrző munkahelyi feltételek javítása érdekében törekedni fog a jogszabályi telőírásokon felül is a munkaegészségügyi tárgyi eszközök beszerzésére. Ennek mértékét az éves fenntarthatósági terv értékelésében rendszeresen összegezi és értékeli.

II./C Társadalmi felelősségvállalás

Gépkocsi-használat helyett a tömegközlekedés preferálása a munkavállalók esetén

Az OSZK ösztönzi dolgozóit, hogy a munkába járáshoz elsősorban a tömegközlekedési eszközöket vegyék igénybe, ennek érdekében hozzájárul az éves BKV bérlet váltásához, amennyiben a dolgozó a káféteria rendszerben ezt választja. A kerékpárosok számára megfelelő tárolóhelyet biztosít. A gazdasági bejárat mellett kamerával védett kerékpártárolót alakított ki a kerékpárhasználókkal együttműködve, a kerékpárral közlekedőknek az épületben öltöző és zuhanyzó áll a rendelkezésükre.

Olvasóknak nyújtott szolgáltatások

A nemzeti könyvtár számos online elérésű szolgáltatást üzemeltet: adatbázisok, tematikus honlapok, szakértői rendszerek, digitális gyűjtemények, digitalizáló és tájékoztató szolgáltatások, amelyek kényelmesebbé és korszerűbbé teszik a könyvtárhasználatot. Ezzel csökkenthetőek a használók közlekedési és a papír-felhasználási költségei.

Az olvasótérben Ökosarkot alakítunk ki, amellyel az OSZK fel kívánja hívni a figyelmet a környezetvédelem jelentőségére, és lehetőséget nyújt az ezzel kapcsolatos információk egyszerűbb megszerzésére. A könyvespolcot egy civil szervezetek számára fenntartott faliújság egészíti ki, ahol azok új kiadványaikat, plakátjaikat helyezhetik el.